

Täysistunto

Keskiviikko 23.10.2024 klo 14.00—17.00

16. Vaalirahoituksen valvonta vuoden 2024 presidentinvaalissa – Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus

Kertomus K 21/2024 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään tarkastusvaliokuntaan.

Nyt jatketaan perjantaina 18.10.2024 pidetyssä täysistunnossa keskeytettyä lähetekeskustelua. — Tätä keskustelua jatkaa edustaja Räsänen, Joonas. Olkaa hyvä.

Keskustelu

16.56 **Joonas Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Todella meillä on käsittelyssä nyt tämä vaalirahoituksen valvonnasta tehty raportti liittyen tämän vuoden presidentinvaaleihin. Tästä hän lyhyesti lähetekeskustelua jo viime perjantain täysistunnossa kävimme, ja yhtä mieltä siinä keskustelussa olimme kaikki siitä, että vaalirahoituksen avoimuus ylipäättensä on keskeinen tae myös ihmisten luottamukselle demokratiaa ja vaaleja kohtaan.

Senpä takia on hienoa, että meille myös Valtiontalouden tarkastusvirasto nämä kertomukset aina jokaisesta vaalista tekee ja sitä kautta saamme hyvää ja tarpeellista tietoa siitä, miten vaalirahoitukseen liittyviä lainsäädännöllisiä velvoitteita ovat ehdokkaat ja puolueyhdistykset ja muut tukiyhdistykset noudattaneet. Sitä kautta myös kansalaisilla on mahdollisuus perehtyä siihen, millä tavalla myös tämä asiakokonaisuus on suomalaisessa demokratiassa hoidettu.

Niin kuin tässäkin raportissa, pääsääntöisesti voi todeta, että tämä on hoidettu varsin mallikkaasti. Ainahan tarkastusvirasto löytää erilaisia huomioita näistä vaalirahoitusilmoituksista, joita on syytä sitten aina hieman täsmentää seuraavalle kerralle. Aina tarkastusvirasto antaa myös hyviä vinkkejä ja esityksiä siitä, millä tavalla myös tätä lainsäädäntökonaisuutta tulisi uudistaa. Mutta tämänkin vuoden presidentinvaalien osalta voi todeta, että pääsääntöisesti ehdokkaat ja ehdokkaiden tukiyhdistykset ovat hoitaneet oman leiviskänsä moitteetta, ja hyvä niin. Näin myös osoitamme sen, että kun vaalirahoitus on elimellinen osa demokratiaa, niin on täysin laillista myös tukea niitä ehdokkaita, joiden menestymistä haluaa olla auttamassa. Mutta totta kai se pitää tehdä läpinäkyvästi ja lainsäädännön mukaisesti siten, ettei synny pienintäkään epäselvyyttä siitä, että olisi kyse sellaisen toiminnan edistämisestä, joka on muulla lainsäädännöllä todettu laittomaksi.

Puutun nyt tässä lähetekeskustelussa vielä siihen yhteen seikkaan, joka myös tuossa perjantaina nousi esille liittyen näihin vaalirahoitusilmoituksiin, ja se on kysymys tästä ennakkoilmoituksesta. Aikaisemminkin tässä salissa, kun olemme käsitelleet näitä vaalirahoitu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2024 vp

silmoituksia ja näitä Valtiontalouden tarkastusviraston kertomuksia vaalirahoituksesta, monesti keskustelu on mennyt siihen, olisiko syytä lainsäädäntöä muuttaa siten, että tämän ennakoilmoituksen vaalirahoituksesta, joka on tällä hetkellä vapaaehtoinen, tulisi olla pakollinen. Nythän on kyllä pakollista valituksi tulleille ja tässä tapauksessa muillekin ehdokkaille jättää tämä vaalirahoitusilmoitus jälkikäteen, mutta olisiko syytä myös muiden vaalien osalta säätää siitä, että myös ennakoilmoitus olisi pakollinen, jolloin myös äänes-täjillä olisi ainakin mahdollisuus tarkistaa tämäkin asia ennen varsinaista vaalipäivää? Ja vaikka tiettyjä eroja näissä ilmoituksissa voisi olla, niin minusta olisi perusteltua kehittää lainsäädäntöä siihen suuntaan, että tämä ennakoilmoitus olisi tulevaisuudessa pakollinen, koska näissäkään vaaleissa kaikki ehdokkaat eivät sitä ennakoilmoitusta jättäneet ennen vaalipäivää.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan.